VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINTA

Suomen palveluvienti ja sen merkitys taloudelle

Saara Tamminen
Erikoistutkija, PhD, VATT

Tulevaisuusvaliokunta, 4.4.2018
Eduskunta

Palveluvienti ja haasteet sen taloudellisen merkityksen analysoinnissa viime vuosina

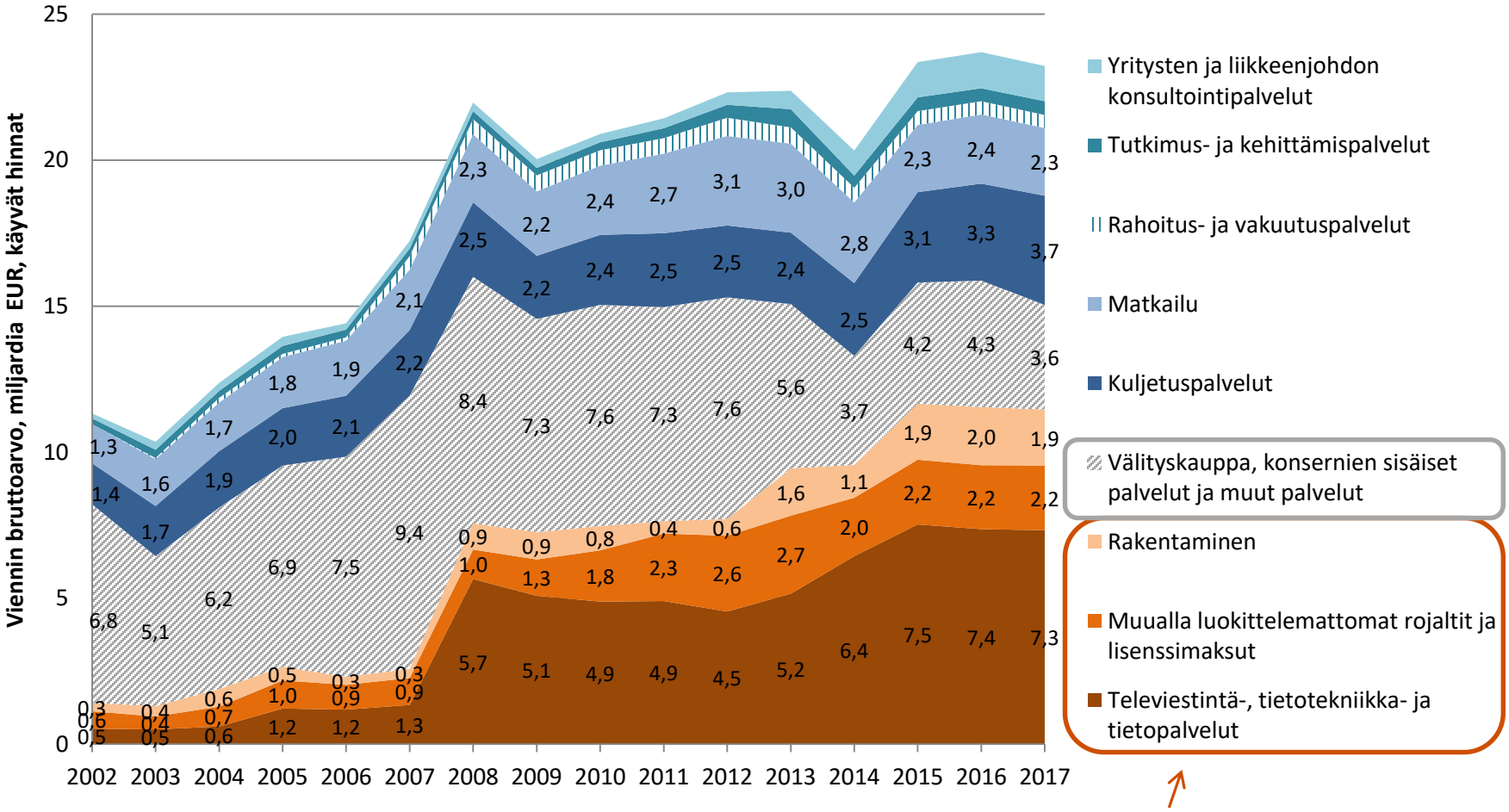
#1 Palveluiden viennin merkittävä nousu

#2 Tuotantoprosessien ja arvoketjujen globaali pirstoutuminen

#3 Toimialakohtaiset analyysit viennin arvonlisäystä eivät ota huomioon, mitä toimialat oikeastaan vievät (erityisesti palvelut vs. tavarat)

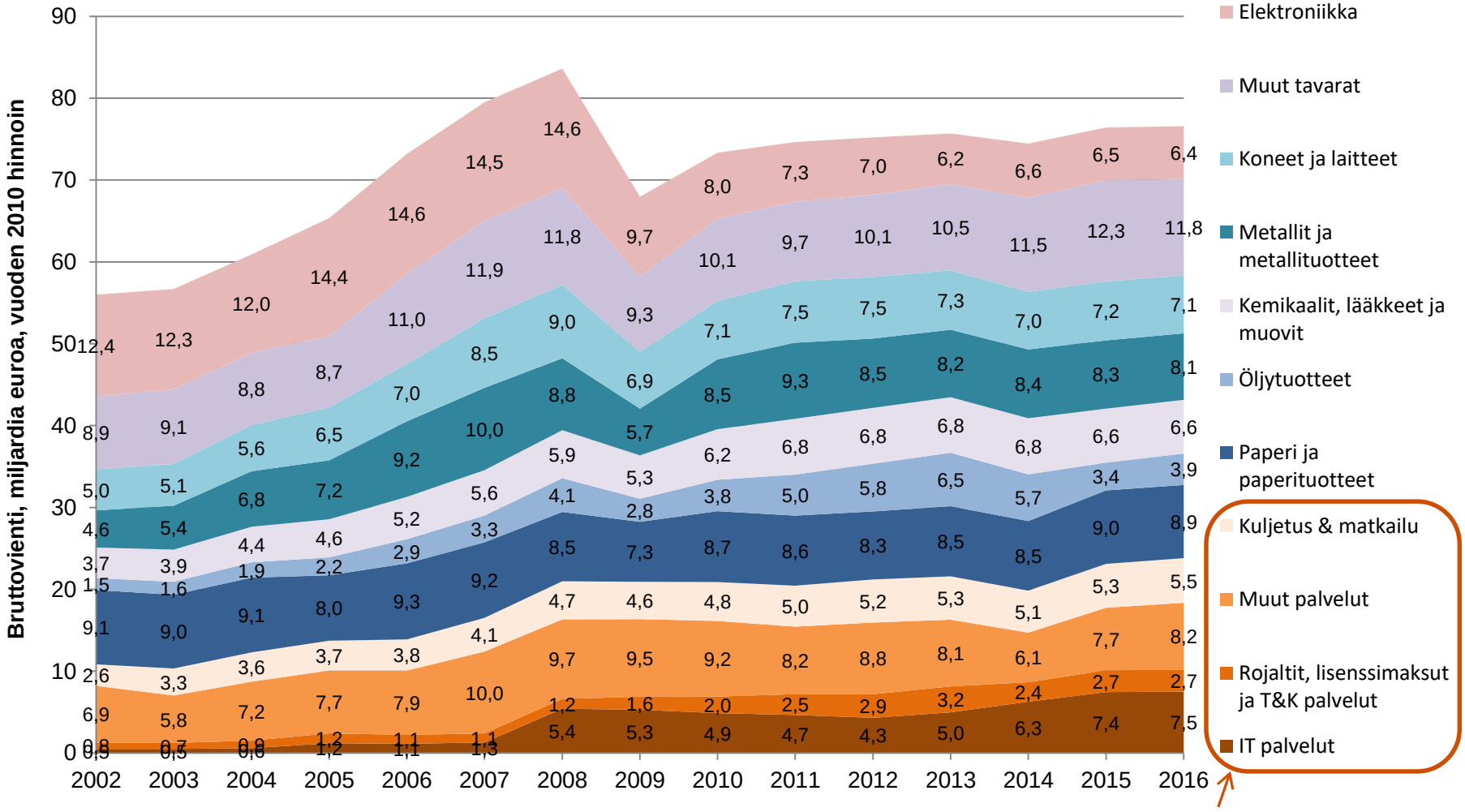
Uusi tutkimus: viennin arvonlisäyksen analysointi hyödykkeittäin yritys-hyödyketietokantojen avulla

#1 Suomen palveluvienti on kasvanut merkittävästi ja sen rakenne on muuttunut samalla

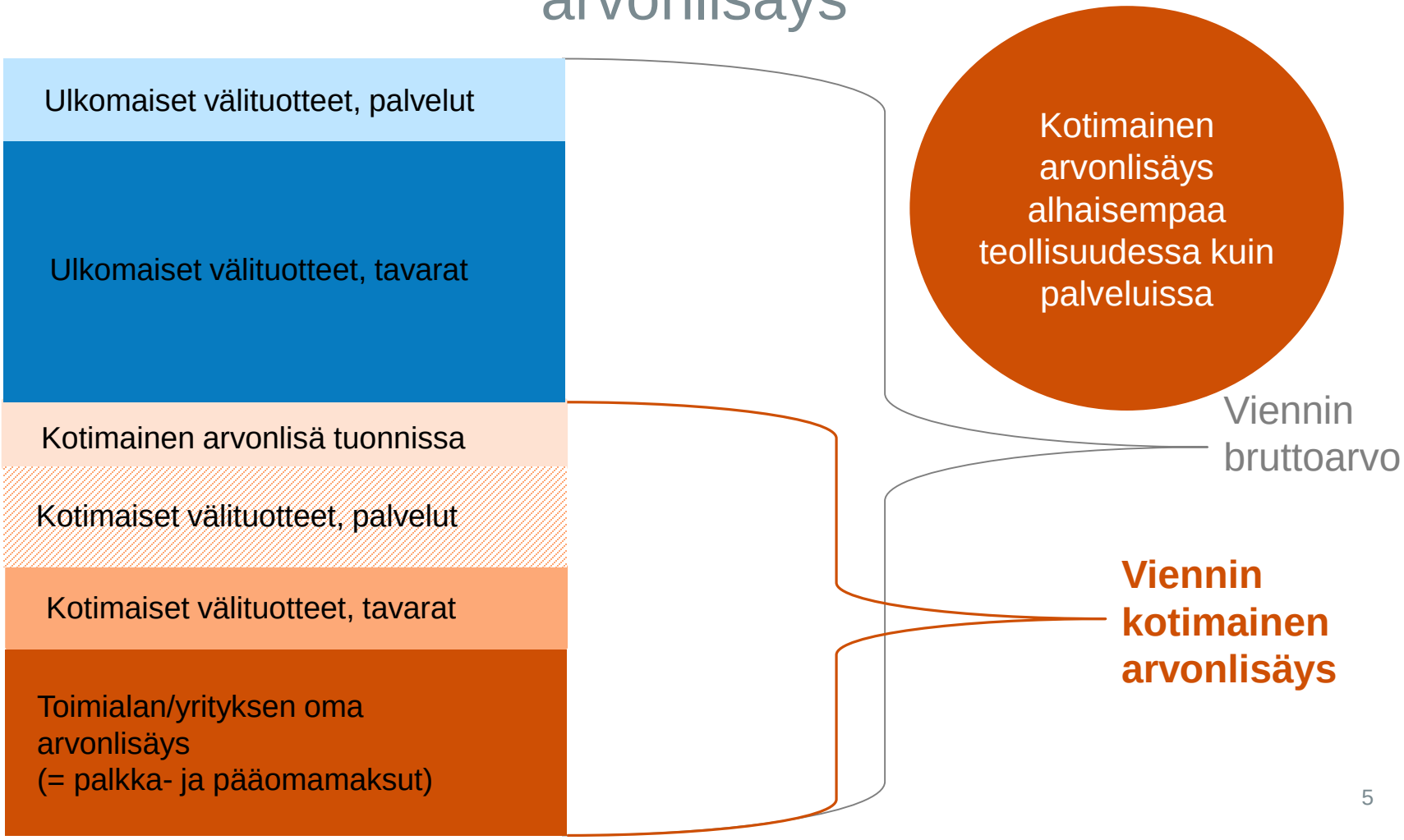
IT –palveluiden ja rojaltien vienti kasvanut, välityskauppa vähentynyt

#1 Sama verrattuna tavaravientiin bruttomääräisesti

Palvelut yhteensä: 20% vuonna 2002, 31% vuonna 2016

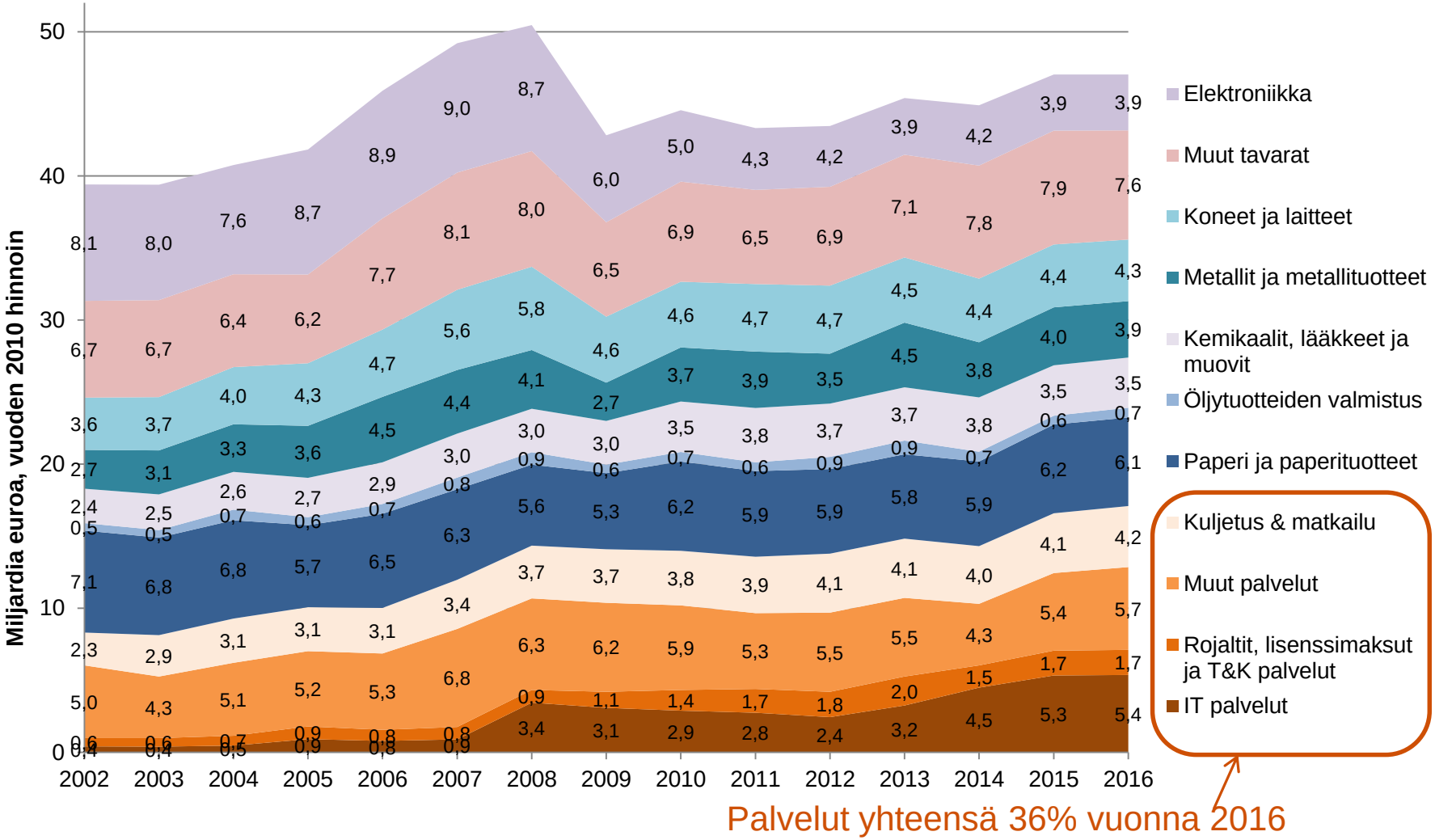
#2 Viennin bruttoarvo vs. kotimaahan jäävä arvonlisäys

#3 Tavaroiden ja palveluiden bruttovienti toimialoittain 2015

Toimiala	Palveluviennin osuus bruttoviennistä, %	Toimialan osuus bruttoviennistä, %
Teollisuus, yhteensä	18	74,3
16–18 Metsäteollisuus	2	16,3
19–22 Kemianteollisuus	7	13,2
24–25 Metalli- ja metallituoteteollisuus	14	9,8
26–27 Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	50	13,5
28–30 Koneiden, laitteiden ja kulkuneuvojen valmistus	20	17,5
10–12, 23, 31–33 Muu teollisuus	15	3,6
G Tukku- ja vähittäiskauppa	14	6,9
H Kuljetus ja varastointi	87	5,2
J Informaatio ja viestintä	96	5,8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	79	2,0

Viennin arvonlisäyksen muutokset hyödykkeittäin

Palveluviennin takana on selkeästi korkeammin koulutettu työvoima kuin tavaraviennissä

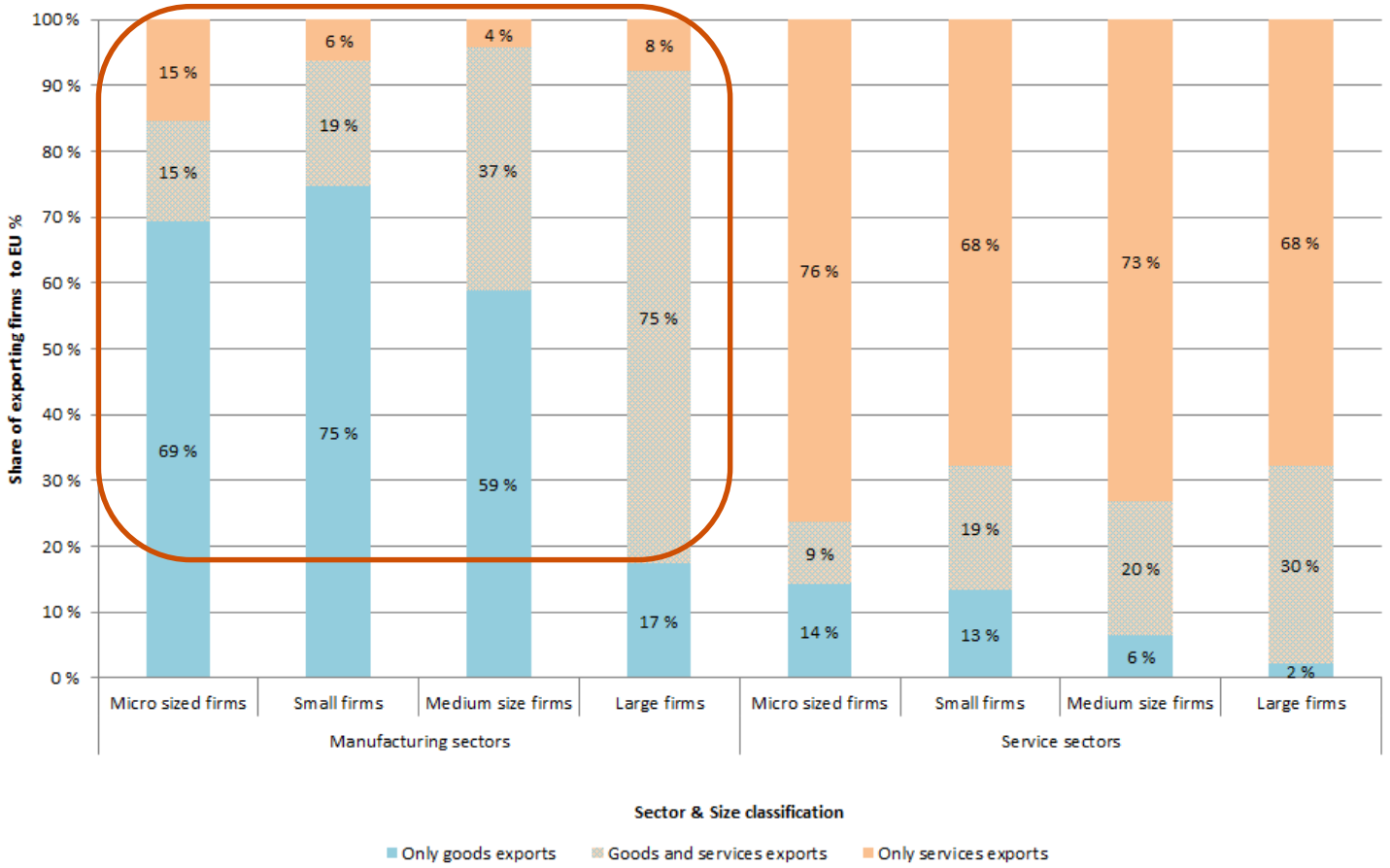
Työvoima koulutusasteittain vientiyrityksissä 2014, osuus koko työvoimasta (suluissa 2002)

Koulutustaso	Heterogeeniset tavarat	Viitehintaiset tavarat	Homogeeniset tavarat	Palvelut, muut
Peruskoulu (2002)	11,1 (20,2)	11,0 (25,3)	13,4 (24,0)	8,4 (12,5)
Keskiaste (2002)	57,2 (59,2)	67,5 (62,7)	61,7 (62,7)	39,1 (44,9)
Korkeakoulu (2002)	31,8 (20,5)	21,5 (12,0)	25,0 (13,2)	52,5 (42,6)

Palveluvientiyrityksiä löytyy kaikilta toimialoilta ja yrityskokoluokista Suomessa

Palveluita vievät yritykset myös usein tuottavampia

Vientiyritysten jakaumat koko luokittain ja päätoimialoittain, keskiarvot 2010-2014

Miten (palvelu)viennin kilpailukykyä voi edistää?

- Yrityskohtaiset tekijät (esim. koettu laatu, brändi ja johtamiskulttuuri) selittävät suurimman osan yritysten vientimenestyksestä
- Tuotantokustannuksiin voidaan yrittää vaikuttaa, mutta niiden merkitys on rajoitettu
- Politiikalla voi vaikuttaa lähinnä seuraaviin:
  - Yritysympäristö
  - Innovaatiopolitiikka
  - Työvoima ja koulutus
  - Viennin edistäminen

Lisätietoa: Saara Tamminen, VATT, saara.tamminen@vatt.fi

Suuri osa kuvioista ja uusi metodologia julkaistu teoksessa:

Haaparanta, Tamminen, Heikkinen, Aunesluoma, Nilsson Hakkala, Kiviluoto, Lavikainen, Rissanen (2017): *100 vuotta pientä avotaloutta – Suomen ulkomaankaupan kehitys, merkitys ja näkymät*, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 73/2017.